

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK

JAWNE

ASG WP wewn. 3706/82

Egz. nr 1

Gen. bryg. pil. prof. dr Zdzisław ŻARSKI
Płk w st. spocz. doc. dr Jan UCHAŃSKI

**ORGANIZACJA I PROWADZENIE
OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ
NA TDW**

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biblioteki Specjalnej

45401

WARSZAWA

1982

Szczupak

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK

JAWNE

ASG WP wewn. 3706/82

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
Egz. nr 1

Gen. bryg. pil. prof. dr Zdzisław ŻARSKI
Płk w st. spocz. doc. dr Jan UCHAŃSKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ NA TDW

Skrypt

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Instytut Lotnictwa i Obrony Specjalnej
Szczupak

45401

WARSZAWA

1982

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH i OPK

ASG WP wewn. 3706/82

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~
Egz. nr 1.

2 H. J

Gen. bryg. pil. prof. dr Zdzisław ZARSKI
Płk w st. spocz. doc. dr Jan UCHAŃSKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ NA TDW

Skrypt

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Instytut Studiów Specjalnych

Nr ewid.

45401

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP	3
1. Obrona powietrzna w operacji strategicznej na TDW	3
2. Ogólna charakterystyka operacji przeciwpowietrznej na TDW	6
3. Siły i środki biorące udział w operacji przeciwpowietrznej ich zadania i ugrupowanie	11
4. Właściwości przygotowania operacji przeciwpowietrznej ...	13
5. Właściwości prowadzenia operacji przeciwpowietrznej	16
6. Udział sił zbrojnych PRL w operacji przeciwpowietrznej na zachodnim TDW	18
ZAKOŃCZENIE	29

W S T Ę P

Główną formą prowadzenia działań wojennych na teatrze jest operacja strategiczna. Stanowi ona zespół operacji i działań bojowych związków operacyjnych wojsk lądowych, lotnictwa, wojsk obrony powietrznej i sił morskich.

Celem operacji strategicznej może być pełne rozbitcie zgrupowań wojsk nieprzyjaciela oraz wyeliminowanie z wojny jednego lub więcej państw wrogiej koalicji, położonych na obszarze TDW.

Operacja strategiczna na TDW może rozpocząć się działaniami zaczepnymi lub obronnymi. Zależy to od położenia i gotowości bojowej sił zbrojnych w momencie wybuchu wojny.

Charakterystyczną cechą współczesnej operacji strategicznej na TDW jest masowe użycie w niej przez walczące strony środków napadu powietrznego. Nasi przeciwnicy z NATO już w warunkach pokojowych tworzą silne zgrupowania lotnicze na europejskim teatrze wojny, planując ich użycie w formie zaczepnych operacji powietrznych o dużym rozmachu.

Zrozumiałe jest, że tym formom użycia operacyjnego sił powietrznych przeciwnika musi być przeciwstawiona dobrze zorganizowana obrona powietrzna na TDW, a podstawową formą realizacji jej zadań powinny być operacje przeciwpowietrzne.

Operacja przeciwpowietrzna na TDW w początkowym okresie wojny prowadzona będzie w sytuacji, gdy przeciwnik dokona agresji z zaskoczenia i nie będzie warunków na przeprowadzenie własnej operacji powietrznej.

W skrypcie, na tle operacji strategicznej na TDW i organizowanego w jej ramach systemu obrony powietrznej, rozpatrzone zostaną organizacja i prowadzenie operacji przeciwpowietrznej, ze szczególnym uwzględnieniem udziału w niej sił zbrojnych PRL w początkowym okresie wojny.

Skrypt przeznaczony jest dla kadry i słuchaczy Akademii Sztabu Generalnego WP. Może być wykorzystany również w wojskach jako materiał pomocniczy.

1. OBRONA POWIETRZNA W OPERACJI STRATEGICZNEJ NA TDW

Obrona powietrzna na TDW jest organizowana zawczasu, jeszcze w okresie pokojowym, i zaplanowana na całą głębokość operacji strategicznej.

Zadaniami wojsk obrony powietrznej na TDW są:

1. Do czasu rozpoczęcia operacji strategicznej: walka z samolotami naruszającymi przestrzeń powietrzną; prowadzenie ciągłego rozpoznania przestrzeni powietrznej w celu wykrycia na czas momentu rozpoczęcia

przez przeciwnika zaczepnej operacji powietrznej; obrona przed uderzeniami przeciwnika z powietrza zgrupowań wojsk frontów, zwłaszcza w czasie ich przegrupowania, rozwijania i zajmowania położenia wyjściowego do operacji strategicznej; obrona powietrzna sił morskich w rejonach przybrzeżnych, głównie w czasie ich rozwijania.

2. Z chwilą rozpoczęcia operacji strategicznej i w czasie wykonywania przez związki zadania bliższego: odparcie zmasowanego uderzenia środków napadu powietrznego przeciwnika, rozpoczynających agresję; obrona przed uderzeniami z powietrza wojsk frontów pierwszego rzutu strategicznego i sił morskich, odpierających uderzenia przeciwnika, a następnie prowadzących operacje zaczepne lądowe i morskie; obrona powietrzna wojsk frontów drugiego rzutu strategicznego w czasie wychodzenia ich z głębi teatru i wprowadzania do bitwy; obrona powietrzna sił biorących udział w morskich i powietrznych operacjach desantowych.

3. W czasie wykonywania zadania dalszego: obrona przed uderzeniami z powietrza wojsk frontów pierwszego rzutu i wprowadzanych do bitwy frontów drugiego rzutu, wykonujących kolejne operacje; osłona sił i obiektów marynarki wojennej w kolejnych operacjach morskich i w nowych rejonach dyslokacji; osłona odwodów strategicznych w rejonach koncentracji, w czasie ich wychodzenia i wprowadzania do bitwy.

4. W czasie trwania całej operacji: ciągłe prowadzenie rozpoznania przeciwnika powietrznego i powiadamiania o jego działalności zainteresowanych dowództw, sztabów i organów cywilnych; osłona ważniejszych rejonów przemysłowo-ekonomicznych, ośrodków administracyjno-politycznych, wojskowych baz morskich i znajdujących się w nich sił marynarki wojennej; osłona lotnisk bazowania lotnictwa frontowego i morskiego oraz lotnictwa dowództwa wojsk na TDW i odwodu naczelnego dowództwa; osłona zgrupowań strategicznych wojsk rakietowych, centralnych obiektów tyłowych i komunikacji oraz wykonywanie innych zadań, wynikających z przebiegu operacji strategicznej na TDW.

W skład sił i środków obrony powietrznej na TDW wchodzi:

- wojska obrony przeciwlotniczej i lotnictwo myśliwskie frontów oraz okręgów wojskowych^{1/};
- lotnictwo myśliwskie armii lotniczych przeznaczenia operacyjnego;
- samodzielne oddziały i związki obrony powietrznej podległe bezpośrednio dowódcy wojsk na TDW, przeznaczone do odtwarzania naruszonego

1/ Struktura organizacyjna i system dowodzenia wojskami OPL i lotnictwem myśliwskim w okręgach wojskowych ZSRR na ZTDW jest analogiczny jak wojsk frontu. Wojska OPL /NS OPL/ podlegają dowódcy wojsk OPL OW a lotnictwo myśliwskie - dowódcy wojsk lotniczych okręgu.

systemu OP i wzmocnienia jej na najważniejszych kierunkach w czasie trwania operacji strategicznej;

- środki walki radioelektronicznej;
- siły obrony powietrznej marynarki wojennej.

Na zachodnim TDW do realizacji zadań obrony powietrznej w operacji strategicznej angażowane są również narodowe związki obrony powietrznej państw sojuszniczych.

Wymienione wyżej siły i środki obrony powietrznej urzutowane są na całą głębokość teatru, tworząc system obrony powietrznej w operacji strategicznej na TDW. Podporządkowane są one dowódcy wojsk na TDW, który sprawuje nad nimi ogólne kierownictwo poprzez dowódcę obrony powietrznej na teatrze.

Podstawą jednolitości systemu OP na TDW, zadań i sposobów działań bojowych określa ugrupowanie sił i środków, które powinno być adekwatne do zamiaru operacji strategicznej. Dotyczy to w szczególności utworzenia jednolitego ugrupowania aktywnych środków walki, jednolitego systemu rozpoznania nieprzyjaciela powietrznego oraz systemu dowodzenia.

Obronę powietrzną w operacji strategicznej na TDW /jako integralną część tej operacji/ dla początkowego okresu wojny planuje Sztab Generalny Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego przy współudziale sztabów głównych: wojsk obrony powietrznej, sił powietrznych i marynarki wojennej, a także sztabów generalnych sił zbrojnych państw Układu Warszawskiego.

Podstawowymi formami realizacji zadań obrony powietrznej w operacji strategicznej na TDW są operacje przeciwpowietrzne i systematyczne działania wojsk obrony powietrznej. W czasie trwania operacji strategicznej może być przeprowadzonych kilka operacji przeciwpowietrznych. Każda z nich będzie przeciwstawiona konkretnej zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika.

Obrona powietrzna w porównaniu z operacją przeciwpowietrzną jest więc pojęciem szerszym. Na obronę powietrzną składają się wszystkie przedsięwzięcia związane ze zwalczaniem środków napadu powietrznego przeciwnika w locie przez cały okres trwania operacji strategicznej na TDW. Operacja przeciwpowietrzna jest zaś formą realizacji zadań obrony powietrznej siłami i środkami wojsk obrony powietrznej, lotnictwa, wojsk lądowych i marynarki wojennej w najbardziej napiętych i odpowiedzialnych okresach operacji strategicznej, to znaczy wówczas, gdy przeciwnik przeprowadza własną zaczepną operację powietrzną.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ NA TDW

Potrzeba prowadzenia operacji przeciwpowietrznych powstała jeszcze w końcu lat czterdziestych i na początku lat pięćdziesiątych, zwłaszcza w okresie szczególnie szybkiego rozwoju wojsk obrony powietrznej kraju. Uważano wówczas, że podstawową formą działań bojowych wojsk OPK powinna być operacja. Początkowo nazwano ją "powietrzną operacją obronną" /tak ją nazwał marszałek Związku Radzieckiego GOWOROW w swym wykładzie 22 czerwca 1948 r. na naradzie szkoleniowej z kierowniczą kadrami wojsk OPK/, a od roku 1949 - "operacją przeciwpowietrzną".

Operację przeciwpowietrzną widziano wówczas jako podstawową formę działań bojowych wojsk OPK na szczeblach operacyjnych. Oprócz nazwy i definicji brak jest danych o jej stosowaniu w ćwiczeniach. Obecne poglądy na organizację i prowadzenie operacji przeciwpowietrznych wyraźnie różnią się od poglądów z tamtych lat zarówno pod względem sił i środków, biorących w nich udział, jak i sposobów organizacji oraz warunków wykonania. Przewiduje się obecnie prowadzenie operacji przeciwpowietrznej przez wojska na TDW i przez wojska OPK, znajdujące się w głębi kraju /poza granicami TDW^{2/}.

W operacji przeciwpowietrznej na TDW biorą udział wojska OPL i OPK, lotnictwo, wojska raketowe i artyleria, siły i środki walki radioelektronicznej i inne. Dlatego też przez "operację przeciwpowietrzną" na TDW należy obecnie rozumieć całokształt zawczasu zaplanowanych, uzgodnionych i wzajemnie powiązanych co do celów, zadań, miejsca i czasu walki i bitew powietrznych oraz przeciwpowietrznych wojsk lotniczych i obrony powietrznej, a także połączonych z nimi działań bojowych lotnictwa uderzeniowego, wojsk raketowych i artylerii, wykonywanych pod jednym kierownictwem, według jednolitego zamiaru i planu, mających na celu udaremnienie osiągnięcia przez przeciwnika celów prowadzonej przez niego zaczepnej operacji powietrznej.

W operacji przeciwpowietrznej prowadzonej przez wojska OPK, biorą udział siły i środki tych wojsk. Zwykle operacje takie organizują i prowadzą związki operacyjne wojsk OPK. Na przykład według materiałów Akademii OP w Kalininie definicja operacji przeciwpowietrznej związku operacyjnego wojsk OPK ma następujące brzmienie: "przez operację przeciwpowietrzną związku operacyjnego obrony powietrznej kraju rozumie się całokształt uzgodnionych co do celu, miejsca i czasu przeciwpowietrznych i powietrznych bitew /walk/, wykonywanych według jednolitego zamiaru i planu dla zerwania operacji powietrznej przeciwnika przez

2/ Wojska OPK PRL wchodzą w skład wojsk ZTDW.

zadanie strat biorącym w niej udział siłom jego lotnictwa w celu obrony rejonów, obiektów kraju i zgrupowań sił zbrojnych w ustalonych granicach operacyjnych"^{3/}.

Generalnie przewiduje się, że operacja przeciwpowietrzna na TDW prowadzona będzie w czasie odpierania agresji przeciwnika w początkowym okresie wojny. To znaczy, że będzie ona przeciwstawieniem się zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika. W sytuacji, gdy zaistniałe warunki uniemożliwią wykonanie własnej operacji powietrznej w celu wywalczenia panowania w powietrzu. Przewiduje się, że operacja przeciwpowietrzna prowadzona będzie w warunkach uzyskania przez przeciwnika znacznego wyprzedzenia naszych wojsk na TDW w osiąganiu gotowości bojowej i przygotowania się do prowadzenia działań zaczepnych. Dlatego też operację przeciwpowietrzną należy traktować jako przejściową formę działań powietrznych, wymuszoną niekorzystnymi warunkami sytuacji na TDW, które w sposób istotny będą rzutować na trudności jej organizacji i prowadzenia.

Głównym celem operacji przeciwpowietrznej będzie zerwanie lub załamanie zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika, zadanie mu maksymalnych strat /szczególnie jego siłom rakietowo-jądrowym i lotnictwu uderzeniowemu/ oraz niedopuszczenie do uderzeń jego lotnictwa na ośrodki /rejon/ administracyjno-polityczne, przemysłowo-ekonomiczne i inne, a także na główne zgrupowania sił zbrojnych znajdujące się na TDW. Jednym z głównych celów operacji przeciwpowietrznej jest również stworzenie warunków do przeprowadzenia własnej operacji powietrznej w celu ostatecznego rozgromienia lotniczo-rakietowych sił uderzeniowych przeciwnika oraz zdobycia panowania w powietrzu i przewagi w broni rakietowo-jądrowej, co umożliwi wojskom lądowym, siłom morskim i powietrznym skuteczne prowadzenie działań zaczepnych.

Ponieważ głównym celem operacji przeciwpowietrznej na TDW w początkowym okresie wojny będzie zerwanie lub załamanie zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika i stworzenie warunków do przeprowadzenia własnej operacji powietrznej, w naszych rozważaniach teoretycznych i w ćwiczeniach przyjmujemy zwykle przeprowadzenie w pierwszej kolejności operacji przeciwpowietrznej, a następnie przejście od niej do operacji powietrznej.

Co będzie treścią operacji przeciwpowietrznej w świetle omówionych wyżej jej głównych założeń? Otóż jej treścią będą:

- powietrzne i przeciwpowietrzne walki i bitwy wojsk obrony powietrznej oraz lotnictwa myśliwskiego wojsk lotniczych i marynarki wojennej w celu odparcia zmasowanych uderzeń ŚNP przeciwnika;

3/ Tłumaczenie dosłowne z notatek w czasie kursu.

- zawczasu zaplanowane uderzenia odwetowe lub uprzedzające oraz systematyczne działania bojowe lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii na lotniska oraz elementy systemu dowodzenia i naprowadzania lotnictwa, pozycje środków walki radioelektronicznej, wojsk raketowych i artylerii oraz inne obiekty przeciwnika przed rozpoczęciem lub w trakcie jego zaczepnej operacji powietrznej;

- systematyczne działania bojowe wojsk obrony powietrznej i lotnictwa myśliwskiego, mające na celu odparcie ześrodkowanych uderzeń i działań urzutowanych lotnictwa przeciwnika w okresach między zmasowanymi nalotami;

- kompleksowa walka radioelektroniczna w celu obezwładnienia radioelektronicznych środków systemu dowodzenia lotnictwem przeciwnika na ziemi i w powietrzu;

- manewr sił i środków obrony powietrznej w celu wzmocnienia zgrupowań wojsk na głównych lub osłabionych kierunkach oraz odtworzenia naruszonego systemu OP na TDW.

Wspólne wykorzystanie sił i środków uderzeniowych i obrony powietrznej w ramach operacji przeciwpowietrznej prowadzi do integracji ich działań, a sama operacja przeciwpowietrzna zawiera w sobie elementy ofensywne operacji powietrznej. Oznacza to, że w czasie jej prowadzenia wykonywane będą uderzenia lotniczo-raketowe i artyleryjskie na siły i środki napadu powietrznego, planowane przez przeciwnika do udziału w jego zaczepnej operacji powietrznej. Ponadto, ze względu na udział w niej środków walki wszystkich rodzajów sił zbrojnych, ma ona charakter operacji ogólnowojskowej.

Operację przeciwpowietrzną, podobnie jak każdą inną, będą charakteryzowały: cel, zadania i rozmach. Najogólniejszym celem każdej operacji przeciwpowietrznej będzie udaremnienie osiągnięcia przez przeciwnika celów prowadzonej przez niego zaczepnej operacji powietrznej. W zależności od kształtującej się sytuacji i własnych możliwości cel operacji przeciwpowietrznej może być bardziej lub mniej zdecydowany. Najbardziej zdecydowanym celem operacji przeciwpowietrznej będzie niewątpliwie zerwanie zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika. Osiągnięcie takiego celu może nastąpić w wypadku użycia, w sposób nieoczekiwany dla przeciwnika, odpowiednich sił uderzeniowych do zniszczenia i obezwładnienia na ziemi jego ŚNP, a także dzięki posiadaniu silnej i czujnej obrony powietrznej. Natomiast w razie, gdy przeciwnikowi uda się rozpocząć zaczepną operację powietrzną z zaskoczenia i przy znacznej przewadze sił, wówczas celem naszej operacji przeciwpowietrznej będzie dążenie do maksymalnego zmniejszenia efektów jego uderzeń z powietrza i stopniowego załamania tej operacji.

W zależności od charakteru i celów konkretnych zaczepnych operacji powietrznych przeciwnika celami szczegółowymi operacji przeciwpowietrznych mogą być:

- uniemożliwienie przeciwnikowi zdobycia panowania w powietrzu i przewagi w broni jądrowej na TDW oraz stworzenie sprzyjających warunków do przeprowadzenia własnej operacji powietrznej;
- udaremnienie siłom powietrznym przeciwnika izolacji rejonu działań bojowych i skutecznego wsparcia wojsk;
- niedopuszczenie do zniszczenia przez lotnictwo przeciwnika określonych gałęzi przemysłu lub innych ważnych obiektów o znaczeniu operacyjnym lub strategicznym.

Należy zauważyć, że cel każdej operacji przeciwpowietrznej osiągnąć jest przez niszczenie sił powietrznych przeciwnika zarówno w powietrzu, jak i na ziemi. Zatem każda operacja przeciwpowietrzna ma charakter walki o panowanie w powietrzu. Zadaniem lotniczo-rakietowych sił uderzeniowych, biorących udział w operacji przeciwpowietrznej, będzie rozbicie - w miarę możliwości - głównych powietrznych sił uderzeniowych przeciwnika na lotniskach i zgrupowań wojsk rakietowych. Zadaniem sił i środków obrony powietrznej będzie zaś obrona najważniejszych obiektów kraju i wojsk, stanowiących główne cele uderzeń ŚNP przeciwnika w jego zaczepnej operacji powietrznej.

Rozmach operacji przeciwpowietrznej będzie się charakteryzował takimi parametrami, jak: rozmiary przestrzeni, w której ta operacja będzie prowadzona; czas jej trwania oraz ilość zaangażowanych w niej sił i środków. Ponieważ operację przeciwpowietrzną przeciwstawia się konkretnej zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika, wielkość tych parametrów będzie zależna od wielkości analogicznych parametrów rozmachu tej zaczepnej operacji powietrznej; będą do nich odpowiednio proporcjonalne. Szerokość i głębokość obszaru operacji przeciwpowietrznej będzie z reguły równa szerokości i głębokości obszaru, w którym prowadzona będzie dana zaczepna operacja powietrzna przeciwnika, a czas jej trwania również będzie równy czasowi trwania tej operacji. Należy sądzić, że największy rozmach będzie miała pierwsza operacja przeciwpowietrzna na TDW, ponieważ jej celem będzie udaremnienie osiągnięcia celów przez największą, pierwszą zaczepną operację powietrzną, prowadzoną przez przeciwnika w celu zdobycia panowania w powietrzu.

Wartości parametrów rozmachu operacji przeciwpowietrznej dla zachodniego TDW przykładowo mogą wynosić:

- szerokość 600-800 km;
- głębokość 1100-1300 km w wojnie bez użycia broni jądrowej i 1700-2000 km z użyciem broni jądrowej;

- czas trwania 2-5 dób.

Ilość sił i środków obrony powietrznej, angażowanych w operacji przeciwpowietrznej na TDW, będzie równa ilości tych sił i środków, które znajdują się aktualnie na obszarze objętym zaczepną operacją powietrzną przeciwnika. Do udziału w operacji przeciwpowietrznej wydzielone będą ponadto określone /w zależności od możliwości/ siły i środki wojsk lotniczych, wojsk raketowych i artylerii, marynarki wojennej, środków walki radioelektronicznej i inne.

Na osiągnięcie celu operacji przeciwpowietrznej olbrzymi wpływ będą miały warunki, w których będzie ona prowadzona, a przede wszystkim - w jakim stopniu będą one pozwalały wykorzystać w operacji przeciwpowietrznej lotnicze i raketowo-artyleryjskie siły uderzeniowe oraz siły i środki obrony powietrznej.

Jednoznaczne określenie tych warunków i ich wpływu na przebieg operacji przeciwpowietrznej jest niezwykle trudne, może też doprowadzić do ryzykownych spekulacji. Najogólniej rzecz biorąc, operacja przeciwpowietrzna prowadzona będzie w tych samych warunkach /teren, pogoda, czas itp./ co odpowiednia zaczepna operacja powietrzna przeciwnika. Należy przewidywać, że najtrudniejsze warunki prowadzenia operacji przeciwpowietrznej wystąpią w wypadku rozpętania przez naszych przeciwników wojny z zaskoczenia, po skrytym przegrupowaniu ich sił w najkrótszym czasie, a także w toku działań wojennych, gdy przeciwnik posiada panowanie w powietrzu i pomyślnie rozwija swą operację zaczepną na TDW. W wypadku rozpoczęcia przez przeciwnika działań wojennych po skrytym przegrupowaniu sił uderzeniowych w najkrótszym czasie i wykorzystania w maksymalnym stopniu czynnika zaskoczenia wyraźnie ograniczone zostaną możliwości użycia naszych sił uderzeniowych w operacji przeciwpowietrznej. Lotnicze i raketowe siły uderzeniowe państw - stron Układu Warszawskiego mogą wówczas znajdować się w dyslokacji czasu pokojowego lub w trakcie przegrupowania. W szczególności ten stan rzeczy może dotyczyć również naszego lotnictwa oraz wojsk raketowych i artylerii. Ponadto należy się liczyć z tym, że znaczna część sił i środków OPL wojsk lądowych może znajdować się w sytuacji niezbyt korzystnej do prowadzenia walki z ŚNP przeciwnika, zwłaszcza wykonującymi pierwsze zmasowane uderzenie.

Najkorzystniejsze do prowadzenia operacji przeciwpowietrznej będą takie warunki, w których zaistnieją możliwości maksymalnego wykorzystania lotniczych i raketowo-artyleryjskich sił uderzeniowych oraz sił i środków obrony powietrznej. Warunki takie mogą powstać w wypadku zakończenia przegrupowania wojsk własnych przed rozpoczęciem działań wojen-

nych. Wówczas może zaistnieć dość sprzyjająca sytuacja do wykonania zaskoczenia odpowiednimi siłami nawet uderzenia uprzedzającego w ramach operacji przeciwpowietrznej. Uderzenie uprzedzające na ŚNP mogłoby mieć decydujące znaczenie dla osiągnięcia głównego celu operacji przeciwpowietrznej, jakim jest zerwanie zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika.

3. SIŁY I ŚRODKI BIORĄCE UDZIAŁ W OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ, ICH ZADANIA I UGRUPOWANIE

Do udziału w operacji przeciwpowietrznej przewiduje się wykorzystanie wszystkich sił i środków obrony powietrznej /w tym również LM/ bez względu na ich przynależność organizacyjną, znajdujących się aktualnie w obszarze objętym zaczepną operacją powietrzną przeciwnika, oraz wydzielonych sił i środków lotnictwa uderzeniowego, wojsk raketowych i artylerii, a także środków rozpoznania, walki radioelektronicznej i innych.

I tak na przykład na zachodnioeuropejskim TDW w operacji przeciwpowietrznej będą zaangażowane następujące siły i środki:

- wojska OPL i LM frontów pierwszego i drugiego rzutu; wojska obrony powietrznej kraju: Polski, Czechosłowacji, Niemieckiej Republiki Demokratycznej i zachodnich OW Związku Radzieckiego; siły i środki OPL marynarki wojennej na morzu Bałtyckim;

- wydzielone oddziały i związki taktyczne lotnictwa bombowego, myśliwsko-bombowego, szturmowego, rozpoznawczego i wojsk lądowych frontów pierwszego rzutu oraz armii lotniczych przeznaczenia operacyjnego dowództwa wojsk na TDW i lotnictwo morskie;

- wydzielone siły i środki wojsk raketowych i artylerii frontów pierwszego rzutu oraz marynarki wojennej /w granicach swoich możliwości/, wchodzące w skład wojsk ZTDW;

- siły i środki rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego /walki radioelektronicznej/, specjalne grupy desantowe i dywersyjne oraz inne.

Do zasadniczych zadań sił i środków biorących udział w operacji przeciwpowietrznej należy zaliczyć:

A. Wojska OP /kraju, wojsk lądowych, marynarki wojennej/ i lotnictwo myśliwskie wojsk lotniczych, zwalczając /niszcząc/ w locie ŚNP przeciwnika, bronią przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza:

- główne zgrupowania wojsk w miejscach stałej dyslokacji, w czasie ich wychodzenia i rozwijania oraz w toku działań bojowych;

- wojska raketowe na postoju, w marszu i na pozycjach ogniowych;

- lotnictwo na lotniskach i w czasie przelotu;
- siły morskie w bazach i morzu - w granicach zasięgu środków OP;
- desanty powietrzne i morskie;
- obiekty komunikacji i tyłowe, ośrodki administracyjno-polityczne, militarno-przemysłowe i inne.

B. Lotnictwo uderzeniowe frontów i dowództwa wojsk na TDW, wojska raketowe i artyleria niszczą & obezwładniają:

- lotnictwo przeciwnika na lotniskach i środki napadu jądrowego;
- środki obrony powietrznej;
- obiekty systemu dowodzenia wojskami /lądowymi, lotnictwem, obroną powietrzną/.

C. Siły uderzeniowe marynarki wojennej prowadzą walkę z lotniskowcami przeciwnika, głównie za pomocą rakiet i samolotów /nosicieli rakiet/.

D. Środki walki radioelektronicznej obezwładniają za pomocą zakłóceń środki dowodzenia i naprowadzania lotnictwa przeciwnika oraz utrudniają przeciwnikowi skuteczne zastosowanie broni kierowanej, głównie raketowej. Prowadzą też rozpoznanie radioelektroniczne w interesie całej operacji przeciwpowietrznej na TDW.

Zadaniem specjalnych grup desantowych i dywersyjnych może być niszczenie ważnych instalacji lotniskowych, składów amunicji i paliw, stanowisk dowodzenia oraz innych obiektów, mających zasadnicze znaczenie dla pomyślnego przeprowadzenia przez przeciwnika zaczepnej operacji powietrznej.

Podstawowym i wspólnym zadaniem dla wszystkich sił i środków, biorących udział w operacji przeciwpowietrznej, będzie odparcie pierwszego i następnych zmasowanych uderzeń sił powietrznych przeciwnika na wojska i obiekty oraz osłabienie jego zgrupowań lotniczo-raketowych i obrony powietrznej.

Wszystkie siły i środki obrony powietrznej biorące udział w operacji przeciwpowietrznej działają w jednolitym systemie OP na TDW. Ugrupowanie sił i środków OP do operacji przeciwpowietrznej na TDW może składać się z kilku rzutów operacyjnych /2-3/ oraz odwodów.

Pierwszy rzut operacyjny - stanowią wojska OPL i lotnictwo myśliwskie frontów pierwszego rzutu oraz rozwinięte wspólnie z nimi /na tym samym terenie/ wojska OPK.

Drugi rzut operacyjny - stanowią wojska OPL i lotnictwo myśliwskie frontów drugiego rzutu i odwody, a także zgrupowania wojsk OPK państw sojusznicznych na głębokość do 1000 km.

Trzeci rzut operacyjny - mogą tworzyć siły i środki OP oraz lotnictwo myśliwskie osłaniające ważne obiekty w tyłowej strefie TDW /OW zachodnich rejonów ZSRR/.

Odwody sił i środków OP tworzone są przez dowództwo wojsk na TDW, we frontach i armiach oraz w związkach operacyjnych i taktyczno-operacyjnych wojsk OPK.

Pierwszy rzut operacyjny wykonuje zadania w swoich granicach operacyjnych, osłaniając rejon i obiekty, a także zgrupowania wojsk frontów w miejscach stałej ich dyslokacji, podczas przegrupowywania i w rejonach działań na określoną głębokość oraz siły marynarki wojennej w bazach i w morzu, desanty powietrzne i morskie, komunikację i bazy zaopatrzenia.

Drugi i trzeci rzut operacyjny wykonują zadania związane z obroną wielkich okręgów i obiektów przemysłowych, ośrodków administracyjno-politycznych, systemów energetycznych, węzłów kolejowych i drogowych oraz rejonów formowania i zgrupowań wojsk operacyjnych oraz ich przegrupowania, a także bazowania AL naczelnego dowództwa i dowództwa wojsk na TDW.

Odwody przeznaczone są do wykonywania doraźnie pojawiających się zadań, potęgowania wysiłku wojsk obrony powietrznej na głównych kierunkach i rubieżach ostatecznego rozbicia zgrupowań lotniczych przeciwnika, które przerwały się w głąb TDW, oraz do odtwarzania naruszonego systemu obrony powietrznej.

4. WŁAŚCIWOŚCI PRZYGOTOWANIA OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ

Pierwsza operacja przeciwpowietrzna na TDW przygotowywana jest z reguły zawczasu, jednocześnie z pierwszą operacją powietrzną, zwykle w czasie planowania operacji strategicznej na TDW. Stanowi ona składowy element pierwszego etapu /okresu/ tej operacji, którego celem będzie załamanie działań ofensywnych przeciwnika i stworzenie warunków do rozpoczęcia własnych działań zaczepnych na szeroką skalę. Taki wariant prowadzenia operacji strategicznej na ZTDW jest najczęściej rozgrywany.

Tak więc przygotowanie pierwszej operacji przeciwpowietrznej należy rozpatrywać łącznie z przygotowaniem pierwszej operacji powietrznej i okresu obronnego operacji strategicznej na TDW. Przygotowanie to obejmuje kompleks przedsięwzięć, ściśle między sobą powiązanych i realizowanych jeszcze w czasie pokoju, a następnie przed rozpoczęciem operacji odpowiednio udokładnianych /precyzowanych/.

Do zasadniczych przedsięwzięć należą:

- powzięcie decyzji i planowanie operacji przeciwpowietrznej;
- zorganizowanie zgrupowań wojsk wyznaczonych do udziału w pierwszej operacji przeciwpowietrznej oraz postawienie im zadań;
- organizacja współdziałania między wojskami oraz siłami i środkami

mi obrony powietrznej, biorącymi udział w operacji przeciwpowietrznej, a także między systemami OP na przyległych TDW i związkami operacyjnymi /taktycznymi/, znajdującymi się na stykach teatru:

- organizacja dowodzenia wojskami;
- organizacja wszystkich rodzajów zabezpieczenia zarówno w czasie przygotowania, jak i prowadzenia operacji przeciwpowietrznej oraz realizacja innych zabiegów i czynności.

Decyzja o przeprowadzeniu pierwszej operacji przeciwpowietrznej podejmowana jest przez naczelnego dowódcę sił zbrojnych /lub zjednoczonych SZ/ jednocześnie z powzięciem decyzji o operacji strategicznej na TDW. W toku działań wojennych decyzje o kolejnych operacjach przeciwpowietrznych podejmuje dowódca wojsk na TDW na podstawie wytycznych naczelnego dowódcy.

W decyzji do przeprowadzenia pierwszej operacji przeciwpowietrznej naczelnym dowódcą zwykle określi:

- cel i zamiar /myśl przewodnią/ pierwszej operacji przeciwpowietrznej oraz możliwe zadania następnych operacji przeciwpowietrznych, oczekiwany charakter działań sił i środków OP między operacjami;
- skład i zadania lotnictwa uderzeniowego oraz wojsk raketowych i artylerii, wydzielonych do udziału w pierwszej operacji przeciwpowietrznej;
- ugrupowanie wojsk OP podległości bezpośredniej /zwykle odwoły dowódcy wojsk na TDW i naczelnego dowództwa/ do osłony komunikacji i tyłów centralnych, stanowisk dowodzenia /kierowania/ szczebla strategicznego, a także osłony desantów powietrznych i morskich w rejonach wyjściowych /ześrodkowania/;
- zadania dla wojsk OPL frontów, OPK państw sojuszniczych i środków OPL MW;
- strefy odpowiedzialności między siłami i środkami OP na stykach sąsiednich TDW;
- siły i środki do tworzenia systemu OP w ślad za nacierającymi wojskami oraz do odtwarzania systemu OP naruszonego wskutek uderzeń przeciwnika;
- siły i środki OP do odwołu dowódcy wojsk na TDW oraz inne zagadnienia dotyczące współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia operacji przeciwpowietrznej.

Planowanie operacji przeciwpowietrznej realizowane jest z uwzględnieniem zarówno działań bojowych z użyciem broni jądrowej, jak i bez jej użycia, według przewidywanych /możliwych/ wariantów działań sił powietrznych przeciwnika w jego zaczepnej operacji powietrznej, a

także z uwzględnieniem celu, jaki chcemy osiągnąć w operacji przeciwpowietrznej.

Stosownie do przewidywanych etapów zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika planuje się powietrzne i przeciwpowietrzne bitwy, systematyczne działania bojowe wojsk OPK oraz odwetowe lub uprzedzające uderzenia lotnicze i raketowo-artyleryjskie na lotniska, punkty dowodzenia lotnictwem, systemy dalekiej radionawigacji, składy uzbrojenia, zwłaszcza broni jądrowej, oraz na wojska powietrznodesantowe.

Wykonanie zadań przez wojska w operacji przeciwpowietrznej zwykle dzieli się na kilka kolejnych etapów, np.:

I etap - odparcie zmasowanych nalotów nieprzyjaciela oraz wykonanie własnych uderzeń odwetowych lub uprzedzających na zgrupowania lotnictwa przeciwnika na lotniskach i lotniskowcach, na stanowiska startowe rakiet, stanowiska dowodzenia i naprowadzania lotnictwa oraz rakiet, a także na wybrane środki OPL dla zabezpieczenia swobody działań własnemu lotnictwu uderzeniowemu nad terenem nieprzyjaciela;

II etap - prowadzenie działań w celu dalszego osłabienia lotnictwa przeciwnika oraz jego zgrupowań raketowo-jądrowych;

III etap - odtworzenie gotowości bojowej wojsk z jednoczesnym kontynuowaniem działań w celu stworzenia warunków przechodzenia do operacji powietrznej w celu ostatecznego rozbicia sił powietrznych przeciwnika i zdobycia panowania w powietrzu oraz przewagi w broni raketowo-jądrowej.

Proces planowania operacji przeciwpowietrznej jest niezwykle złożony, bowiem w rachubę wchodzi wiele szczególnie ważnych czynników, trudnych do jednoznacznego ich określenia zawczasu. Dotyczą one głównie czasu trwania operacji przeciwpowietrznej oraz planowania użycia sił i środków do odparcia kolejnych zmasowanych uderzeń ŚNP przeciwnika, a także planowania użycia lotnictwa uderzeniowego, wojsk raketowych i artylerii do wykonania kolejnych uderzeń.

Analiza tego problemu wykazuje, że w czasie planowania operacji przeciwpowietrznej na TDW najbardziej szczegółowo powinny być opracowane sposoby wykonania uderzenia odwetowego lub uprzedzającego oraz działania sił i środków OP w zakresie odparcia pierwszego zmasowanego nalotu lotnictwa przeciwnika.

Dalsze działania sił i środków OP oraz sił uderzeniowych w operacji przeciwpowietrznej mogą być planowane ogólnie /ramowo/.

Korekty i uzupełnienia nakreślonego orientacyjnie /ramowo/ planu użycia sił i środków powinny być w toku operacji przeciwpowietrznej wprowadzane sukcesywnie, w miarę rozwoju sytuacji operacyjno-strategicznej na TDW.

Na operację przeciwpowietrzną przewiduje się opracowanie na szczeblu dowództwa wojsk na TDW następujących podstawowych dokumentów:

- plan operacji przeciwpowietrznej, będący jednocześnie częścią składową planu operacji strategicznej na TDW;

- plan-grafik wykonania uderzenia odwetowego /uprzedzającego/ siłami lotnictwa, WR i Art. na lotniska, pozycje rakiet taktycznych i operacyjnych oraz system dowodzenia lotnictwem, wojskami raketowymi i obroną powietrzną;

- plan współdziałania z siłami i środkami OP sąsiednich TDW, znajdującymi się na stykach teatru;

- plany różnego rodzaju zabezpieczenia operacji przeciwpowietrznej.

Zadania związane z udziałem w operacji przeciwpowietrznej front otrzymuje w dyrektywie operacyjnej dowódcy wojsk na TDW równocześnie z zadaniem do udziału w operacji powietrznej i operacji zaczepnej.

Wojska OPK poszczególnych państw UW na ZTDW zadania związane z udziałem w pierwszej operacji przeciwpowietrznej mogą otrzymać w dyrektywie operacyjnej dowódcy wojsk na TDW lub dowódcy wojsk OP Zjednoczonych Sił Zbrojnych. Marynarka wojenna zadania może otrzymać podobnie jak front, to znaczy łącznie z zadaniami do operacji na morzu w ramach operacji strategicznej.

5. WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ

Dowodzenie ogólne całością wojsk biorących udział w operacji przeciwpowietrznej sprawuje ND ZSZ ze swojego SD. Dowodzenie bezpośrednie sprawuje dowódca wojsk OP na TDW w ścisłym współdziałaniu z dowódcą sił powietrznych, WRiArt. oraz przedstawicielem MW. Przewiduje się łączenie SD OP i SD sił powietrznych zarówno na szczeblu TDW, jak i frontu.

Oprócz zasadniczego SD OP na TDW będą organizowane zapasowe. Na zapasowym SD będzie stale znajdować się grupa operacyjna na czele z zastępcą dowódcy wojsk OP.

Współdziałanie wojsk biorących udział w operacji przeciwpowietrznej polega na zgraniu wszystkich działań co do celów, miejsca i czasu. Organizatorem współdziałania jest ND ZSZ na TDW i jego sztab. Określa on podział zadań i stref odpowiedzialności, kolejności, sposoby i terminy działań lotnictwa uderzeniowego, wojsk raketowych i artylerii sił i środków OP zarówno podczas wspólnego jak i samodzielnego wykonywania zadań bojowych oraz określa manewr siłami i środkami OP w toku trwania operacji.

Prowadzenie operacji przeciwpowietrznej na TDW obejmuje realizację szeregu następujących podstawowych zadań:

- wykrycie na czas rozpoczęcia przez przeciwnika zaczepnej operacji powietrznej oraz prowadzenie ciągłego rozpoznania działalności jego sił napadu powietrznego;

- odpieranie siłami i środkami obrony powietrznej zmasowanych nalotów lotnictwa i rakiet uskrzydłych przeciwnika oraz wykonanie siłami lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii uderzeń odwetowych /uprzedzających/;

- manewr sił i środków OP w celu skupienia ich wysiłku na kierunkach działania głównych sił lotniczych przeciwnika;

- odtwarzanie systemu OP, naruszonego /zdezorganizowanego/ w wyniku uderzeń przeciwnika;

- ciągłe dowodzenie siłami i środkami w operacji.

Wykrycia rozpoczęcia przez przeciwnika zaczepnej operacji powietrznej dokonuje się całością sił i środków rozpoznania, znajdujących się na TDW. Prowadzone jest rozpoznanie agenturalne, radioelektroniczne i radiolokacyjne, rozpoznanie powietrzne oraz przy pomocy grup rozpoznawczych "specjalnego przeznaczenia". Jednakże we wczesnym wykryciu rozpoczęcia zaczepnej operacji powietrznej przez przeciwnika główna rola przypada środkom rozpoznania strategicznego: systemom uprzedzenia o napadzie raketowym i rozpoznania /kontroli/ przestrzeni kosmicznej, a także siłom morskim, które pełnią służbę bojową na oceanach.

Szczególnie ważnym zadaniem rozpoznania na rzecz obrony powietrznej jest ustalenie momentu startów lotnictwa taktycznego i pokładowego do wykonania zmasowanego uderzenia, a także określenie składu grup, wysokości, czasu i kierunków nalotu.

Otrzymane z różnych źródeł dane o przeciwniku, po ich przetworzeniu na SD OP TDW, są w niezbędnym zakresie natychmiast dostarczane do SD OP frontów i OW, SD związków OP podległości bezpośredniej, CSD narodowych systemów OP, posterunków sztabowych OP marynarki wojennej i innych, a także natychmiast meldowane dowódcy, wojsk na TDW w celu powzięcia przez niego decyzji o wykonaniu uderzenia odwetowego siłami lotnictwa, WR i Art. na obiekty zawczasu zaplanowane.

Należy tu podkreślić, że decyzję o wykonaniu siłami lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii uderzenia uprzedzającego podejmuje naczelne dowództwo z chwilą powzięcia decyzji o rozpoczęciu działań prewencyjnych.

Odpieranie zmasowanych nalotów lotnictwa przeciwnika rozpocznie się z reguły użyciem w pierwszej kolejności przeciwlotniczych zestawów raketowych dalekiego działania i lotnictwa myśliwskiego. Celem tych działań będzie zadanie strat lotnictwu przeciwnika na dalekich podejściach, rozbitcie jego ugrupowań bojowych i tym samym niedopuszczenie

lub utrudnienie mu wykonania w sposób zorganizowany uderzeń na obiekty i wojska. Na tym etapie działań ważne znaczenie będzie miała walka z samolotami nosicielami rakietowych pocisków kierowanych. W walce z nimi główna rola przypadnie lotnictwu myśliwskiemu, które powinno zwalczać te samoloty przed rubieżami odpalenia rakiet. Podobna rola przypadnie również przeciwlotniczym zestawom rakietowym dalekiego działania.

W miarę wlamywania się przeciwnika powietrznego w głąb kraju /koalicji/ walkę z nimi prowadzą następne rzuty operacyjne obrony powietrznej, niszcząc samoloty przeciwnika na kolejnych rubieżach.

Po odparciu pierwszego zmasowanego nalotu lotnictwa przeciwnika dowódca wojsk OP na TDW powinien niezwłocznie dokonać prognozy możliwego rozwoju sytuacji w czasie odpierania następnych zmasowanych uderzeń z powietrza, biorąc oczywiście za podstawę rezultaty dotychczasowych działań sił i środków OP, lotnictwa uderzeniowego, WR i Art. oraz wnioski z oceny ogólnej sytuacji.

Naruszony system obrony powietrznej, w wyniku działań przeciwnika, dowódca wojsk OP na TDW odtwarza przede wszystkim siłami i środkami odwołu, a także siłami i środkami OP z kierunków mniej zagrożonych.

6. UDZIAŁ SIŁ ZBROJNYCH PRL W OPERACJI PRZECIWPOWIETRZNEJ NA ZACHODNIM TDW

Udział sił zbrojnych PRL w operacji przeciwpowietrznej na ZTDW będzie uzależniony od ich dyslokacji i gotowości bojowej w momencie wybuchu wojny. Jest sprawą oczywistą, że wojska OPK, wojska OPL, lotnictwo myśliwskie, środki walki radioelektronicznej i wszystkie inne, mogące brać udział w walce z przeciwnikiem w powietrzu, będą użyte do działań w operacji przeciwpowietrznej od momentu wybuchu wojny. Na pełne ich zaangażowanie do odparcia pierwszego zmasowanego nalotu może rzutować jedynie aktualny stan ich gotowości bojowej i ewentualne dokonywanie manewru. Inaczej natomiast będzie przedstawiała się sprawa udziału wojsk frontu. Jak wiadomo, generalnie rzecz biorąc, nasze wojska frontu w momencie wybuchu wojny mogą znajdować się całością sił na terytorium kraju, być w toku przegrupowania na terytorium NRD lub też głównymi siłami znajdować się w rejonach wyjściowych. W tych trzech wyodrębnionych sytuacjach różne też będą możliwości ich użycia w pierwszej operacji przeciwpowietrznej, zwłaszcza w jej pierwszym etapie.

Udział wojsk OPK. Wojska OPK PRL będą stanowiły ważną część sił obrony powietrznej, biorących udział w operacji przeciwpowietrznej na ZTDW. W systemie OP naszego kraju będą uczestniczyły znaczne ilości

Zakaz

wojsk OPL frontów, LM wojsk lotniczych frontów i armii lotniczej dowództwa wojsk na ZTDW, a także siły i środki OPL MW.

Wojska OPK w ramach operacji przeciwpowietrznej obok wykonywanych głównych zadań związanych z obroną powietrzną obiektów na obszarze kraju - wspólnie z siłami i środkami OPL innych rodzajów sił zbrojnych oraz LM WLF, działających w systemie OPK PRL będą realizować następujące zadania związane z osłoną:

- rozwinięcia mobilizacyjne i operacyjne sił zbrojnych;
- przegrupowania wojsk operacyjnych na kierunki działań;
- bazowania lotnictwa uderzeniowego, rakiet operacyjno-taktycznych, baz i działań MW na morzu;
- przelotu lotnictwa strategicznego /DZ/ i transportowego nad terytorium kraju;
- zgrupowań desantów powietrzno-morskich w rejonach ześrodkowania oraz w czasie ich przelotu /przejścia morzem/.

Działania związane z wykonywaniem zadań w ramach operacji przeciwpowietrznej wojska OPK wykonywać będą w ugrupowaniu z okresu pokojowego, którego podstawę stanowią ugrupowania korpusów OPK. W toku działań mogą być wykonywane manewry, przegrupowania, zwłaszcza lotnictwa myśliwskiego.

Ugrupowanie sił i środków OP innych rodzajów sił zbrojnych na terytorium PRL /tak własnych, jak i sojuszniczych/ zależało będzie od aktualnego położenia przegrupowujących się wojsk.

Organizatorem i koordynatorem działalności bojowej całości sił i środków OP w operacji przeciwpowietrznej na obszarze kraju jest dowódca wojsk OPK PRL oraz dowódcy korpusów OPK w swoich rejonach działań bojowych.

Podstawowym czynnikiem warunkującym pomyślne wykonanie zadań bojowych przez wojska OPK w operacji przeciwpowietrznej jest wszechstronne przygotowanie i szczegółowe zaplanowanie ich działań.

Różnica pomiędzy dotychczasowym organizowaniem i planowaniem działań bojowych wojsk OPK a przygotowaniem i planowaniem ich działań w operacji przeciwpowietrznej wynika z istotny i charakteru tej operacji. Polega ona głównie na konieczności organizowania i planowania działań na okres całej operacji, tj. około 2-5 dób. Zwiększa się w związku z tym rola przewidywania rozwoju sytuacji na cały okres trwania operacji przeciwpowietrznej. Wymaga to opracowania zawnazu odpowiednich wariantów działań według etapów operacji, rubieży i kierunków, szerszego prognozowania strat przeciwnika i własnych.

Przy planowaniu działań bojowych uwzględniać należy zmienność składu sił i środków, biorących udział w operacji przeciwpowietrznej, zwią-

zaną z wychodzeniem sił i środków wojsk OPL i lotnictwa z terytorium kraju oraz z przemieszczaniem się przez nasz obszar związków taktycznych i operacyjnych armii radzieckiej.

W poszczególnych etapach operacji przeciwpowietrznej może zmieniać się ważność obiektów /grup obiektów/ osłony, co będzie wymagało wcześniejszego uwzględnienia konieczności zmiany wysiłku obrony na poszczególnych kierunkach działań.

Innym problemem jest konieczność ściślejszego powiązania działań bojowych wojsk OPK z działaniami wojsk lądowych, marynarki wojennej, lotnictwa uderzeniowego, transportowego itp.

Całokształt przygotowania działań bojowych wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej opracowuje dowódca wojsk OPK wraz ze swoim sztabem na podstawie dyrektywy naczelnego dowódcy ZSZ na ZTDW. W dyrektywie tej dowódca wojsk OPK zwykle otrzymuje: przypuszczalny zamiar zaczepnej operacji powietrznej nieprzyjaciela, wydzielane siły i środki do przeprowadzenia operacji przeciwpowietrznej, cel i zamiar przeprowadzenia operacji, zadania dla wojsk, zasady dowodzenia i współdziałania oraz zagadnienia zabezpieczenia.

Na podstawie dyrektywy ND ZSZ dowódca wojsk OPK podejmuje decyzję o działaniach wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej. W decyzji swej określa: przewidywany zamiar zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika, w tym szczególnie zamiar i możliwości jego działania na obiekty rozmieszczone na terytorium PRL; siły i środki OP, znajdujące się na terytorium kraju i planowane do udziału w operacji przeciwpowietrznej na ZTDW; zamiar użycia własnych sił i środków w operacji; zadania bojowe związków i oddziałów, sposób współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia oraz gotowość do działań bojowych.

Zasadniczymi dokumentami bojowymi, opracowywanymi przez sztab wojsk OPK na udział wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej, są:

- plan udziału wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej na ZTDW;^{4/}
- plan współdziałania;
- rozkaz dowódcy wojsk OPK do udziału w operacji przeciwpowietrznej;

Plan udziału wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej wykonuje się na mapie w skali 1:500 000, do którego opracowuje się notatkę objaśniającą /legendę/.

Plan sporządzany na mapie powinien zawierać:

- nieprzyjaciela /jego związki i oddziały, liczba samolotów i ich typy, liczba wyrzutni i rakiet klasy "z-z", kierunki i obiekty uderzeń, rubieże zasięgu działania itp./;

^{4/} Wydaje się, że ten dokument powinien mieć nazwę - "Plan działań bojowych wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej".

- skład wojsk OP i ich ugrupowanie oraz zamiar ich działań w ramach operacji przeciwpowietrznej na TDW;

- współdziałające siły i środki oraz ich zadania;

- strefy ognia WR OP, rubieże działań LM oraz podział sił LM według kierunków i rzutów;

- rubieże zakłóceń łączności UKF nieprzyjaciela oraz stacji radionawigacyjnych i rubieże wykrycia samolotów na małych i dużych wysokościach;

- planowany manewr;

- system stanowisk dowodzenia itp.

Notatka objaśniająca /legenda/ powinna zawierać:

- przypuszczalny zamiar zaczepnej operacji powietrznej nieprzyjaciela, w tym: szczególnie jego działań na terytorium PRL /cel, długotrwałość, liczbę zmasowanych uderzeń w poszczególnych etapach i dniach operacji, liczba ŚNP w poszczególnych uderzeniach, kierunki nalotów, stosowana taktyka/;

- zadania bojowe wojsk OPK /postawione przez ND ZSZ na ZTDW/;

- zamiar prowadzenia działań bojowych dowódcy wojsk OPK w poszczególnych etapach operacji przeciwpowietrznej;

- zadania dla korpusów OPK i oddziałów bezpośrednio podległych dowódcy wojsk OPK;

- organizację i sposób współdziałania;

- organizację zabezpieczenia bojowego /operacyjnego/, materiałowo-technicznego i specjalnego;

- organizację dowodzenia;

- sposób utrzymania i odtwarzania gotowości bojowej.

Załącznikami do planu udziału wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej mogą być następujące plany: rozpoznania; walki radioelektronicznej; zabezpieczenia chemicznego, materiałowo-technicznego itp.

Bardzo ważne znaczenie w działaniach wojsk OPK ma należyście opracowany plan współdziałania. Plan ten opracowywany jest z góry, a po otrzymaniu dyrektywy do udziału wojsk OPK w operacji przeciwpowietrznej odpowiednio uaktualniany w oparciu o bezpośredni kontakt i aktualne decyzje współdziałających dowództw OP. Szczególnego uaktualnienia plan współdziałania wymaga w zakresie osłony wojsk operacyjnych własnych i sojuszniczych przegrupowujących się przez terytorium kraju.

Podstawowym warunkiem dobrego współdziałania i efektywnego wykorzystania sił i środków OP różnych rodzajów wojsk OP w danym rejonie jest ściśle przestrzeganie zasady centralizacji dowodzenia, która powinna zapewnić udział całości sił i środków OP w odpięciu zmasowanych uderzeń nieprzyjaciela według jednolitego planu i zamiaru działań. Taką

centralizację zapewnia się przez nałożenie odpowiedzialności za obronę powietrzną wojsk i obiektów w określonych rejonach na dowódców wojsk OPK lub dowódców OPL wojsk frontów.

Udział wojsk frontu

A. Wojska OPL

Udział wojsk OPL frontu w operacji przeciwpowietrznej i ich zadania rozpatrzone zostaną w trzech zasadniczych sytuacjach, a mianowicie: gdy działają w jednolitym systemie OPK; gdy przegrupowują się do rejonu wyjściowego; gdy działają w systemie OPL frontu.

Działania wojsk OPL w jednolitym systemie OPK uwarunkowane będą ich dyslokacją i stanem gotowości bojowej. Stopień rozwinięcia związków taktycznych i oddziałów wojsk OPL /frontu, armii, dywizji/ w okresie pokoju pozwala stwierdzić, że znaczna ich część z chwilą wybuchu wojny może wziąć udział w operacji przeciwpowietrznej, realizując równolegle przedsięwzięcia w zakresie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej i operacyjnego rozwinięcia. Jednak w wypadku pełnego zaskoczenia przez przeciwnika działaniami wojennymi do odparcia pierwszego nalotu mogą być użyte natychmiast tylko pododdziały dyżurne. Pozostałe siły i środki mogą być wprowadzane do walki sukcesywnie, w miarę osiągania gotowości bojowej, a więc po kilku lub kilkunastu godzinach od momentu wybuchu wojny.

Cechą szczególną użycia wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w tym okresie są ich działania w jednolitym systemie OPK na zasadzie priorytetu w realizacji zadań operacyjnych. Stąd też miejsce, czas i sposób wykorzystania konkretnych jednostek wojsk OPL frontu w operacji przeciwpowietrznej w ramach systemu OPK będą zdeterminowane zadaniami realizowanymi przez ogólnowojskowe związki taktyczne i operacyjne, w których skład one wchodzi.

Działania bojowe wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w okresie przegrupowywania wojsk do rejonu wyjściowego prowadzone będą jednocześnie w systemie OPK i OPL frontu. Charakterystyczne dla działalności wojsk OPL w tym okresie będzie to, że gros zadań będą one wykonywać w marszu. W związku z tym, że składu sił i środków OPL frontu osłonegą przeciwlotniczą przegrupowujących się wojsk w marszu realizować będą te środki OPL, których możliwości techniczno-bojowe na to pozwalają /ZSU-23-4, ZU-23-2, STRZAŁA-2M, OSA/, lub te jednostki /pododdziały/ wojsk OPL, które zawczasu zostały rozwinięte na ważnych rubieżach /w rejonach/ albo doraźnie są rozwijane na stanowiska ogniowe w celu odparcia nalotu /"KRUG", "KUB", STRZAŁA-1, S-60/^{5/}.

5/ Włączenie do walki sił i środków OPL wykonujących marsz, których możliwości techniczno-bojowe nie pozwalają na prowadzenie walki w

Działania bojowe wojsk OPL w czasie przegrupowywania na obszarze kraju prowadzone będą według zasad obowiązujących w jednolitym systemie OPK, natomiast na obszarze frontów - według zasad obowiązujących w jednolitym systemie OPL wojsk frontu.

Działania wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w ramach jednolitego systemu OPL frontu mogą być prowadzone, gdy główne siły przed wybuchem wojny dokonały operacyjnego rozwinięcia wojsk i osiągnęły gotowość do działań w rejonie wyjściowym do operacji lub gdy tych przegrupowań dokonały po wybuchu wojny lecz jeszcze w czasie trwania operacji przeciwpowietrznej.

W wypadku gdy operacyjne rozwinięcie wojsk realizowane jest przed wybuchem wojny /np. pod pozorem ćwiczeń/, wówczas będą istniały optymalne warunki do maksymalnego udziału wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej. Udział ten będzie zapewniony przez:

- wcześniejsze przegrupowanie frontowych i armijnych jednostek wojsk OPL i rozwinięcie ich w rejonie wyjściowym z zadaniem osłony wojsk i obiektów zgodnie z zamiarem operacji zarówno przeciwpowietrznej, jak i frontowej;

- przegrupowanie organicznych sił i środków OPL dywizji /DZ, DPanc/ w składzie /zgrupowaniu/ wojsk w gotowości do ich osłony w marszu i rejonach odpoczynku /zatrzymania/;

- nienaruszony w chwili wybuchu wojny system dowodzenia, współdziałania i zabezpieczenia.

W wypadku gdy operacyjne rozwinięcie wojsk frontu realizowane jest po wybuchu wojny, wówczas udział wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w ramach systemu OPL frontu będzie uzależniony od ilości przegrupowujących sił do rejonu wyjściowego oraz od rozwoju sytuacji na lądzie i w powietrzu. Najmniejszy udział wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w ramach systemu OPL wojsk frontu będzie miał miejsce wówczas, gdy w momencie wybuchu wojny będą one znajdować się w dyslokacji czasu pokojowego. Wynika to z tego, że w tych warunkach łączny czas niezbędny na przegrupowanie i osiągnięcie gotowości bojowej przez zasadnicze siły OPL frontu w rejonie wyjściowym do operacji będzie wyno-

ruchu, jest możliwe po rozwinięciu ich w pobliżu dróg przegrupowania /marszu/ w czasie:

- 30-40 minut - całością sił brygady rakiet przeciwlotniczych "KRUG";
- 20-30 minut - pułku rakiet przeciwlotniczych "KUB" i pułku artylerii przeciwlotniczej S-60;
- 5-10 minut - pododdziału STRZAŁA-1.

Należy mieć na uwadze, że w sprzyjających warunkach terenowych poszczególne pododdziały rakiet i artylerii przeciwlotniczej mogą rozwijać się w ugrupowanie bojowe i osiągnąć gotowość do prowadzenia ognia w czasie 10-15 minut.

sił około 2-3 doby /przyjmując średnio przegrupowanie na odległość 250-350 km i uwzględniając odtworzenie zapasów/. Tak więc czas przegrupowywania wojsk OPL frontu do rejonu wyjściowego może trwać tyle, co czas trwania operacji przeciwpowietrznej /2-5 dob/. Zatem w tej sytuacji wojska OPL frontu mogą ewentualnie wziąć udział w operacji przeciwpowietrznej głównymi siłami w ramach systemu OPL frontu w końcowym jej etapie. Będzie to oczywiście w sposób istotny rzutowało na planowanie użycia wojsk OPL frontu w operacji przeciwpowietrznej. Szczególna uwaga powinna być zwrócona na organizację i realizację ścisłego współdziałania wojsk OPL frontu /najczęściej będących w marszu/ z wojskami OPK, z siłami i środkami OPL /OPK/ wojsk sojusznicznych działającymi w pasie frontu oraz z lotnictwem myśliwskim wojsk lotniczych.

Właściwości organizowania i prowadzenia działań bojowych przez wojska OPL frontu w operacji przeciwpowietrznej będą wynikały z ich zadań w operacji i warunków, w jakich zadania te będą one wykonywały. Na obszarze kraju właściwości organizowania i prowadzenia działań bojowych przez wojska OPL będą wynikały z warunków ich użycia w jednolitym systemie OPK. Przede wszystkim działania te będą zorganizowane jeszcze w czasie pokoju na podstawie dyrektywy MON, wytycznych Sztabu Generalnego WP i dowództwa ZSZ państw UW oraz wspólnych wytycznych Dowództwa Wojsk OPK i Szefostwa Wojsk OPL MON dotyczących planowania działań bojowych i organizacji współdziałania wojsk OPL i wojsk OPK w jednolitym systemie obrony powietrznej na obszarze kraju.

Dane zawarte w tych dokumentach powinny określać:

- zadania dla sił i środków OPL wojsk lądowych /frontu/ oraz zasady /sposoby/ ich realizacji w jednolitym systemie OPK;

- sposób podporządkowania jednostek wojsk OPL na okres ich działań w systemie OPK ze szczególnym uwzględnieniem organizacji dowodzenia i współdziałania;

- właściwości zabezpieczenia działań bojowych zwłaszcza w zakresie kolejności i sposobu przygotowania rakiet przeciwlotniczych, organizacji łączności i wymiany informacji, obrony radioelektronicznej itp.

Na podstawie tych danych na szczeblu szefostwa wojsk OPL /dowództwo wojsk OPL frontu/ i okręgów wojskowych /armii/ będzie prowadzone szczegółowe planowanie działań bojowych jednostek wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej oraz organizowane ich współdziałanie z wojskami OPK na szczeblu centralnym i z odnośnymi korpusami OPK. Podstawowym dokumentem opracowywanym w tym zakresie na szczeblu frontu i armii powinien być plan działań wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej w ramach jednolitego systemu OPK.

Działania bojowe wojsk OPL frontu w operacji przeciwpowietrznej w ramach jednolitego systemu OPL frontu będą organizowane i prowadzone na podstawie dyrektywy dowódcy wojsk na TDW, zarządzenia dowódcy wojsk OP na TDW i decyzji dowódcy frontu do operacji. Głównym koordynatorem w zakresie planowania i organizacji działań bojowych wszystkich sił i środków biorących udział w operacji przeciwpowietrznej na szczeblu frontu jest dowódca wojsk OPL frontu.

Działania bojowe wojsk frontu w operacji przeciwpowietrznej mogą być odzwierciedlane w poszczególnych dokumentach do operacji frontowej lub w odrębnym dokumencie. Na przykład na podstawie doświadczeń z ćwiczeń pk. "Wiosna-80" i "Sojuz-81" proponowano, aby odrębny dokument miał charakter wspólnego planu, zwanego "planem współdziałania wojsk frontu w operacji przeciwpowietrznej".

Na szczeblu dowództwa wojsk OPL frontu oddzielnym dokumentem może być "plan działań wojsk OPL w operacji przeciwpowietrznej".

B. Wojska lotnicze frontu /WLF/

Zgodnie z obowiązującymi zasadami wojska lotnicze frontu będą brać udział w operacji przeciwpowietrznej określonymi siłami, bazując zarówno na terytorium kraju /na lotniskach stałych lub zapasowych/, jak i w rejonie wyjściowym wojsk frontu do operacji.

Wojska lotnicze frontu będą w operacji przeciwpowietrznej wykonywać dwa podstawowe zadania. Jedno będzie dotyczyło zwalczania ŚNP nieprzyjaciela w powietrzu, a drugie - zwalczania tych środków na ziemi, a także zwalczania sił i środków OP oraz systemów dowodzenia.

Środki napadu powietrznego zwalczane będą w powietrzu siłami lotnictwa myśliwskiego zarówno nad terytorium kraju /w systemie OPK/, jak i w strefie frontowej /w systemie OPL frontu/. Do wykonania tego zadania mogą być wykorzystane również samoloty lotnictwa rozpoznawczego, a także część samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego, które mogą prowadzić ofensywną walkę powietrzną.

Dowódca WLF praktycznie ograniczy się do wydzielenia sił do działań w tych systemach, postawienia im ogólnych zadań i czuwania nad właściwym ich wykonaniem. Włączonymi czasowo do systemu OPK siłami lotnictwa dowodzi bezpośrednio dowódca korpusu OPK. On stawia im szczegółowe zadania i dowodzi nimi w toku odpierania nalotów lotnictwa przeciwnika. Na SD korpusu OPK zwykle znajduje się przedstawiciel dowódcy WLF, który reprezentuje jednostki lotnicze i czuwa nad właściwym ich wykorzystaniem zgodnym z decyzjami przełożonych.

Dowodzenie lotnictwem myśliwskim, zwalczającym ŚNP przeciwnika w systemie OPL wojsk w toku operacji przeciwpowietrznej, odbywa się na

zasadach dotychczas stosowanych. Zadania bojowe o charakterze ogólnym stawia dywizji/-om/ lotnictwa myśliwskiego dowódca WLF. Natomiast szczegóły dotyczące wykonania tych zadań i współdziałania LM z naziemnymi środkami OPL /wynikające z decyzji i planów dowódcy wojsk OPL/ przekazuje dywizji/-om/ szef CDB LM. Również w toku operacji przeciwpowietrznej LM dowodzi dowódca WLF, najczęściej poprzez szefa CDB LM. Duży wpływ na te decyzje ma dowódca wojsk OPL frontu, który w skali operacyjnej dowodzi i koordynuje działania całości sił OPL /w tym również LM/, biorących udział w operacji przeciwpowietrznej. Dla zapewnienia ściślejszego i bardziej niezawodnego współdziałania dąży się do łączenia /zbliżania/ stanowisk dowodzenia lotnictwem i NŚ OPL, nazywając je PłSD WL i OPL.

Zadanie zwalczania ŚNP i innych obiektów przeciwnika na ziemi w ramach operacji przeciwpowietrznej wojska lotnicze frontu będą wykonywać z reguły we współdziałaniu z lotnictwem naczelnego dowództwa i lotnictwem podporządkowanym bezpośrednio dowódcy wojsk na TDW, a także z wojskami raketowymi i artylerią oraz innymi rodzajami wojsk frontu.

Maksymalne zaangażowanie wojsk lotniczych frontu do wykonania tego zadania możliwe będzie po przebazowaniu ich na terytorium NRD. W wypadku działań z terytorium naszego kraju może wziąć udział tylko niewielka liczba samolotów Su-20.

Zadania dotyczące zwalczania ŚNP przeciwnika na ziemi i innych obiektów w ramach operacji przeciwpowietrznej dowódca WLF otrzymuje w dyrektywie dowódcy frontu do operacji łącznie z innymi zadaniami. Najczęściej otrzyma je jeszcze w czasie pokoju, a ich uaktualnienie w okresie zagrożenia wojennego lub po osiągnięciu pełnej gotowości bojowej. Kształtująca się nowa sytuacja operacyjno-strategiczna w okresie zagrożenia wojennego lub nawet po rozpoczęciu działań wojennych może spowodować konieczność postawienia nowych zadań bojowych dla WLF w operacji przeciwpowietrznej.

Decyzję o wykonaniu tych zadań przez WLF w ramach operacji przeciwpowietrznej podejmuje dowódca wojsk lotniczych frontu w obowiązującym trybie, korzystając z szerokiej pomocy swego sztabu i specjalistów. Podobnie jak w operacji powietrznej szczególną uwagę zwraca się na zaplanowanie poszczególnych uderzeń, zwłaszcza na skorygowanie tras lotu, obiektów działań, terminów wykonania uderzeń, wszelkich rodzajów zabezpieczenia, a także zsynchronizowanie działań z działaniami innych rodzajów sił zbrojnych i wojsk, wykonujących podobne zadania w operacji przeciwpowietrznej.

Najbardziej szczegółowo powinien być zaplanowany udział WLF w uderzeniu odwetowym /w wypadku wcześniejszego przegrupowania WLF do rejonu wyjściowego/. Rola WLF w tym uderzeniu sprowadzała się będzie głównie do minowania /blokowania/ bliższych lotnisk przeciwnika i obezwładniania systemu jego OP, głównie w interesie zabezpieczenia przelotu lotnictwa bombowego dowództwa wojsk na TDW. Wykonanie tych zadań powinno być szczegółowo uzgodnione z wojskami raketowymi i artylerią frontu, które w tym czasie będą wykonywać zadania podobne.

C. Wojska raketowe i artyleria frontu

Udział wojsk raketowych i artylerii w operacji przeciwpowietrznej stanowi jeden z zasadniczych elementów integrujących ich działania bojowe z działaniami lotnictwa, w szczególności w zakresie obiektów i czasu uderzeń. Do zasadniczych zadań wojsk raketowych i artylerii frontu w operacji przeciwpowietrznej będzie należało: osłabienie potencjału jądrowego przeciwnika poprzez niszczenie wyrzutni balistycznych pocisków raketowych, samolotów na lotniskach, artylerii atomowej, a także składów i punktów amunicji jądrowej; niszczenie i obezwładnianie różnego rodzaju środków obrony powietrznej, elementów systemu dowodzenia, wykrywania, powiadamiania i naprowadzania, środków walki radioelektronicznej oraz innych ważnych obiektów, mających zasadnicze znaczenia dla przeciwnika w jego zaczepnej operacji powietrznej.

Zadania powyższe wojska raketowe i artyleria frontu będą realizować przy zespoleniu wysiłku innych środków rażenia frontu, a szczególnie lotnictwa oraz wojsk frontów sąsiednich, wojsk raketowych przeznaczenia strategicznego i lotnictwa dalekiego zasięgu, a na kierunku nadmorskim również środków rażenia marynarki wojennej.

Planowanie działań wojsk raketowych i artylerii w operacji przeciwpowietrznej będzie polegało głównie na podziale nakazanych do rażenia obiektów przeciwnika pomiędzy wykorzystywane do tego celu środki, zgraniu sposobu wykonania uderzeń raketowych i ognia artylerii z uderzeniami lotnictwa. Szczególna uwaga będzie zwracana na podział obiektów rażenia, określenie czasu i kolejności wykonania uderzeń oraz wyznaczenie granic niebezpiecznych /zakazanych/ dla działań lotnictwa. Podział obiektów rażenia pomiędzy wojska raketowe i artylerię oraz lotnictwo przeprowadza się z uwzględnieniem właściwości każdego obiektu, jego odległości od wojsk własnych oraz stopnia ukrycia i osłony środkami OP, a ponadto z uwzględnieniem właściwości bojowych rakiet, samolotów i artylerii oraz stopnia ich gotowości bojowej.

Udział marynarki wojennej

Północno-zachodni powietrzny kierunek operacyjny nie osłonięty przez

siły i środki OP sąsiadów - ze względu na położenie geograficzne /rozległe obszary morskie/ - stwarza szczególnie dogodne warunki dla przeciwnika w zakresie wykonywania uderzeń z powietrza na wojska i obiekty znajdujące się na terytorium naszego kraju.

Zadania zwalczania ŚNP, w tym również w operacji przeciwpowietrznej, siły i środki marynarki wojennej realizują w ramach wykonywanych zadań operacyjnych na morskich akwenach z reguły we współdziałaniu z innymi rodzajami sił zbrojnych i wojsk, a w szczególności z siłami i środkami nadmorskich związków wojsk lotniczych, OPK i OPL frontu /armii/.

Udział sił marynarki wojennej w operacji przeciwpowietrznej polegał będzie głównie na realizacji dwóch grup zadań, to znaczy: eliminacji czynnika zaakoczenia z kierunków morskich i bezpośrednim zwalczaniu ŚNP. W ramach pierwszej grupy zadań prowadzone będzie ciągle rozpoznawanie i śledzenie działalności przeciwnika powietrznego oraz informowanie zainteresowanych dowództw, sztabów i organów cywilnych o zagrożeniu z powietrza. W ramach drugiej grupy zadań zwalczane będą przez siły i środki MW ŚNP przeciwnika zarówno w powietrzu, jak i na ziemi /morzu/.

Planowanie obrony przeciwlotniczej, w tym również udziału w operacji przeciwpowietrznej, realizowane jest na szczeblu dowództwa i sztabu MW oraz we flotyllach obrony wybrzeża i okrętów. Odbywa się ono w specjalistycznych komórkach OPL sztabów. Na szczeblu MW w planowaniu OP uwzględnia się postanowienia obowiązujących dokumentów współdziałania z siłami i środkami wojsk OPK, realizującymi obronę strefową sił morskich, a także z flotami sojuszniczymi na Bałtyku.

W celu zapewnienia ścisłego współdziałania sił i środków MW, wydzielonych do udziału w operacji przeciwpowietrznej, mogą być wysyłani przedstawiciele z odpowiednich szczebli dowodzenia MW do właściwych dowództw wojsk OPK i frontu. Do ich zadań należało będzie uczestniczenie w planowaniu użycia wydzielonych z MW sił i środków do udziału w operacji przeciwpowietrznej oraz realizacja ścisłego współdziałania tych sił i środków z wojskami OPK i frontu w toku prowadzenia operacji.

Udział sił i środków walki radioelektronicznej OPK. frontu i marynarki wojennej

Walka radioelektroniczna stanowi szczególnie ważny i stały element operacji przeciwpowietrznej. Osiągnięcie jej celu będzie możliwe przez aktywne zwalczanie ogniem i zakłóceniami radioelektronicznymi wszystkich wykrytych środków i obiektów, wykorzystywanych w systemach radioelektronicznych wojsk lądowych, lotnictwa, sił morskich i obrony

powietrznej przeciwnika na rzecz zabezpieczenia jego zaczepnej operacji powietrznej. Dotyczy to w równym stopniu naziemnych środków i obiektów radioelektronicznych, rozwiniętych w ugrupowaniu wojsk przeciwnika w taktycznej i operacyjnej strefie działań bojowych oraz pracujących na potrzeby lotnictwa i obrony powietrznej, jak też wszystkich pokładowych środków radioelektronicznych będących w wyposażeniu samolotów przeciwnika, uczestniczących w jego zaczepnej operacji powietrznej.

Do zwalczania środków i obiektów radioelektronicznych przeciwnika zaangażowane będą w operacji przeciwpowietrznej znaczne siły wojsk raketowych i artylerii, lotnictwa, wojsk obrony powietrznej, grupy specjalne i dywersyjne, desanty oraz wyspecjalizowane jednostki walki radioelektronicznej wojsk lądowych, lotnictwa, wojsk OPK i marynarki wojennej.

Środki ogniowe poszczególnych rodzajów sił zbrojnych i wojsk zarówno szczebla taktycznego, jak i operacyjnego użyte będą głównie do niszczenia i obezwładnienia wykrytych stanowisk dowodzenia, węzłów łączności, centrów rozpoznania i powiadamiania, posterunków i pojedynczych stacji radiolokacyjnych systemu rozpoznania i powiadamiania oraz naprowadzania, radionawigacji i kontroli ruchu powietrznego, linii kablowych łączności przewodowej, samolotów rozpoznania, szczególnie wczesnego wykrywania i walki radioelektronicznej. Zadania środków ogniowych w walce radioelektronicznej traktuje się jako zasadnicze; przypada na nie około 70% całości zadań realizowanych przez wojska w zakresie walki radioelektronicznej, pozostałe 30% wykonują wyspecjalizowane jednostki WRE.

ZAKOŃCZENIE

Operacja przeciwpowietrzna na TDW jest składowym elementem operacji strategicznej na teatrze i zarazem jedną z głównych form realizacji zadań obrony powietrznej i walki o panowanie w powietrzu w początkowym okresie wojny. Generalnie przewiduje się, że taka operacja przeciwpowietrzna prowadzona będzie wówczas, gdy w danej sytuacji wykonanie operacji powietrznej na TDW będzie niecelowe lub niemożliwe /przeciwnik rozpoczyna agresję z zaskoczenia zaczepną operacją powietrzną, posiada silną OP itp./. Celem takiej operacji będzie załamanie lub zerwanie zaczepnej operacji powietrznej przeciwnika i stworzenie odpowiednich warunków do przeprowadzenia własnej operacji powietrznej.

W operacji przeciwpowietrznej przewiduje się maksymalne zaangażowanie zarówno sił i środków obrony powietrznej, jak i lotniczych, raketowoartyleryjskich sił uderzeniowych oraz innych.

Udział naszych sił zbrojnych w operacji przeciwpowietrznej będzie jednym z głównych ich zadań w operacji strategicznej na zachodnim TDW. Szczególna rola przypadnie wojskom OPK i OPL wojsk lądowych i marynarki wojennej oraz wojskom lotniczym w odpiernaniu pierwszego i następnych zmasowanych uderzeń przeciwnika z powietrza w początkowym okresie wojny. Lotnicze i raketowo-artyleryjskie siły uderzeniowe wezmą udział w operacji przeciwpowietrznej w pełnym wymiarze dopiero po ich przegrupowaniu na kierunek operacyjny /do rejonu wyjściowego/.

Efektywność udziału naszych sił zbrojnych w operacji przeciwpowietrznej uwarunkowana będzie, między innymi, właściwym zaplanowaniem ich użycia, dobrze zorganizowanym i sprawnie funkcjonującym systemem dowodzenia, a także należytym przygotowaniem dowództw i sztabów w zakresie organizacji i prowadzenia działań bojowych w operacji przez podległe wojska.

Wydrukowano w 50 egz.

Egz.nr 1-50 Bibl.Nauk.OZS
Wyk.: gen. ŻARSKI, płk UCHAŃSKI
Druk: PK,dn.19.11.82 r.
Druk ASG WP nr 0510/01844/WW.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biblioteki Specjalnej
nr ewid. 245401

